

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
18 januari 2019
Ons kenmerk
TAZ/U201900030
Lbr. 19/004
Bijlage(n)
4

Onderwerp
Modelregelingen rechtspositie college en raad

Samenvatting

In deze ledenbrief gaan wij in op de rechtspositionele wijzigingen die voortkomen uit de inwerkingtreding van het - geharmoniseerde en gemoderniseerde - Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en bijbehorende ministeriële regeling, per 1 januari 2019. Wij schetsen de achtergrond van het tot stand komen van een nieuw rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. Vervolgens gaan wij in op de bepalingen uit het besluit die gemeenten lokaal kunnen vaststellen dan wel nader kunnen invullen. De VNG heeft daartoe een tweetal modellen opgesteld op basis van het nieuwe rechtspositiebesluit- en regeling: één model*verordening* voor raads- en commissieleden en één model*regeling* voor burgemeester en wethouders. Wij lichten deze modellen toe in deze brief. Deze documenten vervangen de VNG-modelverordening Rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden (versie 2016).

Aan de leden**Datum**

18 januari 2019

Ons kenmerk

TAZ/U201900030

Lbr. 19/004

Bijlage(n)

4

Onderwerp

Modelregelingen rechtspositie college en raad

Geacht college en gemeenteraad,

In deze ledenbrief gaan wij in op de rechtspositionele wijzigingen die voortkomen uit de inwerkingtreding van het - geharmoniseerde en gemoderniseerde - Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en bijbehorende ministeriële regeling, per 1 januari 2019. Wij schetsen de achtergrond van het tot stand komen van een nieuw rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. Vervolgens gaan wij in op de bepalingen uit het besluit die gemeenten lokaal kunnen vaststellen dan wel nader kunnen invullen. De VNG heeft daartoe een tweetal modellen opgesteld op basis van het nieuwe rechtspositiebesluit- en regeling: één model*verordening* voor raads- en commissieleden en één model*regeling* voor burgemeester en wethouders. Wij lichten deze modellen toe in deze brief. Deze documenten vervangen de VNG-modelverordening Rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden (versie 2016).

Inleiding

Per 1 januari 2019 zijn het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de bijbehorende ministeriële regeling in werking getreden. Aan de inwerkingtreding van dit besluit ging een periode vooraf - 2013 tot en met 2018- van stapsgewijze harmonisering en modernisering van de rechtsposities van decentrale politieke ambtsdragers. De inwerkingtreding van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers vormt het sluitstuk van dit meerjarige traject. De noodzaak voor aanpassing van de rechtsposities is gelegen in het feit dat het nodig is continu te investeren in de aantrekkelijkheid en kwaliteit van het politieke ambt. Het vak van bestuurder en volksvertegenwoordiger is complexer en dynamischer geworden. Het nieuwe, geharmoniseerde en gemoderniseerde rechtspositiebesluit dient bestuurders en volksvertegenwoordigers in dat kader beter te ondersteunen.

Werkwijze

In 2012 is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een inventarisatie gemaakt van onderwerpen die gemoderniseerd en/of geharmoniseerd moesten worden. Deze inventarisatie is afgestemd met het Overleg Rechtspositie Decentrale Politieke Ambtsdragers (ORDPA). Het ORDPA vormt het overleg waarbinnen gesproken wordt over arbeidsvoorwaarden van politieke ambtsdragers. De VNG neemt deel aan dit overleg naast de andere koepels van decentrale overheden en beroepsverenigingen. In drie delen is vervolgens uitwerking gegeven aan deze inventarisatie.

Uitgangspunten

Door de introductie van een geharmoniseerd Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers is gestreefd naar een moderne rechtspositie die beter aansluit op de praktijk en daarnaast eenduidige, transparante en eenvoudig uitvoerbare regelingen kent. Harmonisatie is bereikt door voor vergelijkbare decentrale politieke ambtsdragers vergelijkbare artikelen op te nemen.

Uitgangspunt bij dit traject was 'geen versobering op de rechtspositie'. Bij het opheffen van verschillen is gekeken naar de consequentie(s) voor de doelgroepen, voor onze sector de burgemeesters, wethouders en raads- en commissieleden. Daar waar onbedoeld een negatief neveneffect ontstond werd dit gecorrigeerd of via een andere regeling gecompenseerd. Er is gestreefd naar uniformiteit tussen vergelijkbare doelgroepen en het zoveel mogelijk opheffen van onnodige verschillen. Vanuit het streven naar meer eenduidigheid zijn zoveel mogelijk bepalingen verplichtend vastgesteld en is zoveel mogelijk gewerkt met vaste bedragen.

Bij de totstandkoming van het nieuwe rechtspositiebesluit is ook aansluiting gezocht bij de eerder ingenomen standpunten in het visiedocument '*Bijzondere ambten, een toegesneden rechtspositie*'. In het visiedocument, mede opgesteld en ondersteund door de VNG, is afgesproken dat de rechtspositie van politieke ambtsdragers wordt gestoeld op reguliere arbeidswetgeving '*daar waar het kan en afwijkend waar het nodig/noodzakelijk is*'.

Lokale regelruimte

Met de inwerkingtreding van het nieuwe Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers wordt afscheid genomen van zeven individuele rechtspositiebesluiten. Per 1 januari 2019 is sprake van één Rechtspositiebesluit en één Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers. Het eerste betreft een Algemene maatregel van bestuur (AMvB) en het tweede een Ministeriële regeling.

De grondslag voor het regelen van de rechtsposities van college en raad staat in de Gemeentewet. In deze wet is ook vastgelegd dat 'buiten hetgeen krachtens wet of regelgeving is toegekend' geen andere inkomsten of aanspraken mogen worden genoten door bestuurders en volksvertegenwoordigers.

Het nieuwe Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers bestaat uit drie hoofdstukken. Iedere bestuurslaag – te weten provincies, gemeente en waterschappen- heeft haar eigen hoofdstuk. In hoofdstuk drie van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers zijn de bepalingen opgenomen voor de gemeenten. Dit hoofdstuk valt uiteen in vier afdelingen: een afdeling voor raadsleden, een afdeling voor burgemeesters en wethouders, een afdeling gemeenschappelijke bepalingen en tot slot een afdeling voor commissieleden. Naast deze vier

afdelingen, is er in hoofdstuk vijf overgangsrecht geregeld ten aanzien van bepaalde aspecten van de rechtspositie van raads- en commissieleden en burgemeesters en wethouders.

Het merendeel van de rechtspositionele regelingen zijn dwingendrechtelijk vastgesteld in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers.

Op lokaal niveau kunnen, met de inwerkingtreding van het nieuwe besluit, nog maar een beperkt aantal zaken rechtspositioneel worden geregeld en/of nader ingevuld.

Voor raadsleden

- de regeling waarbij bij verordening kan worden bepaald dat ten hoogste 20% van de raadsvergoeding kan worden berekend naar het aantal bijgewoonde vergaderingen.
- de vergoeding voor reis- en verblijfkosten buiten het grondgebied van de gemeente.
- toekenning van een aanvullende toelage voor raadsleden lid van een onderzoekscommissie en/of bijzondere commissie.
- vergoeding van kosten voor raadsleden uit de inwonersklasse 7,8 en 9 in het kader van loopbaanoriëntatie.
- een vergoeding voor voorzieningen in het kader van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden;
- de mogelijkheid om nadere regels te stellen voor scholing.

Voor commissieleden

- hogere vergoeding voor commissieleden waarbij sprake is van bijzondere beroepsmatige deskundigheid of een zwaardere taak.
- vergoeding voor reis- en verblijfkosten buiten het grondgebied van de gemeente.

Voor collegeleden

- De mogelijkheid om nadere regels te stellen voor de vergoeding van scholingskosten.
- De mogelijkheid om een (dienst)auto ter beschikking te stellen aan de wethouder en/of burgemeester.

Nieuwe modelregelingen

In navolging van de inwerkingtreding van het geharmoniseerde Rechtspositiebesluit en bijhorende Rechtspositieregeling heeft de VNG een tweetal modelregelingen opgesteld. Eén modelverordening voor raads- en commissieleden en één modelregeling voor het college (burgemeester en wethouders).

Er is gekozen voor twee regelingen omdat in de wet – het Rechtspositiebesluit- ieder bestuursorgaan haar eigen regelruimte heeft gekregen bij bepaalde regelingen.

Deze documenten vervangen de VNG-modelverordening Rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden (versie 2016). De nieuwe modelregelingen regelen minder onderwerpen dan de modelverordening uit 2016. De reden hiervoor is dat het merendeel van de rechtspositionele regelingen, die in de vorige modelverordening nog lokaal konden of moesten worden geregeld nu dwingend geregeld zijn in het Rechtspositiebesluit politieke ambtsdragers.

De verschillen zijn bijvoorbeeld zichtbaar op de verstrekking van ICT-middelen en de regeling voor reiskosten. Wat betreft het eerste is nu het fiscale regime leidend en wat betreft het tweede onderwerp zijn de regelingen uniformer en is nu ook sprake van vergoeding voor parkeer, tol, - en veergelden bij dienstreizen.

Aandachtspunten

In de modelregelingen is getracht dubbelingen zoveel mogelijk te voorkomen met hogere wetgeving zoals de Gemeentewet, Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en daarbij horende ministeriële regeling.

Er is sprake van twee regelingen: één modelregeling regelt de aanspraken voor raads- en commissieleden en wordt door de raad vastgesteld. De tweede modelregeling regelt de nadere regels voor burgemeesters en wethouders en wordt door het college vastgesteld. In de artikelsgewijze toelichting op de modellen wordt doel en achtergrond van de verschillende regelingen toegelicht.

De rechtspositie kent ook een aantal voorzieningen met zogenaamde open normen, bijvoorbeeld als het gaat om scholing en loopbaanoriëntatie. Het is derhalve belangrijk om als college en raad bewust te zijn van de voorwaarden die horen bij deze aanspraken en lokaal te bespreken welke voorzieningen in de eigen context gewenst zijn. De gemeente kan dan aan de hand van het gesprek in de raad en het college zelf bepalen welke ("kan")-bepalingen zij lokaal in de gemeentelijke verordening en collegeregeling wenst op te nemen.

Aanpassingswetgeving

Binnenkort komt het Ministerie van Binnenlandse Zaken met aanpassingswetgeving om sommige bepalingen die abusievelijk verkeerd staan opgenomen in het Rechtspositiebesluit en/of regeling te corrigeren. Het gaat dan bijvoorbeeld om verkeerde verwijzingen en toepassing van artikelen met terugwerkende kracht.

Informatie

Een uitgebreide artikelsgewijze toelichting kunt u vinden bij de modelregelingen, welke in de bijlage bij deze brief is bijgesloten. Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van deze brief en/of de modelregelingen dan kunt u deze per mail stellen via informatiecentrum@vng.nl.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Algemeen directeur